

8 Πανελλήνιο ΣΥΝΕΔΡΙΟ

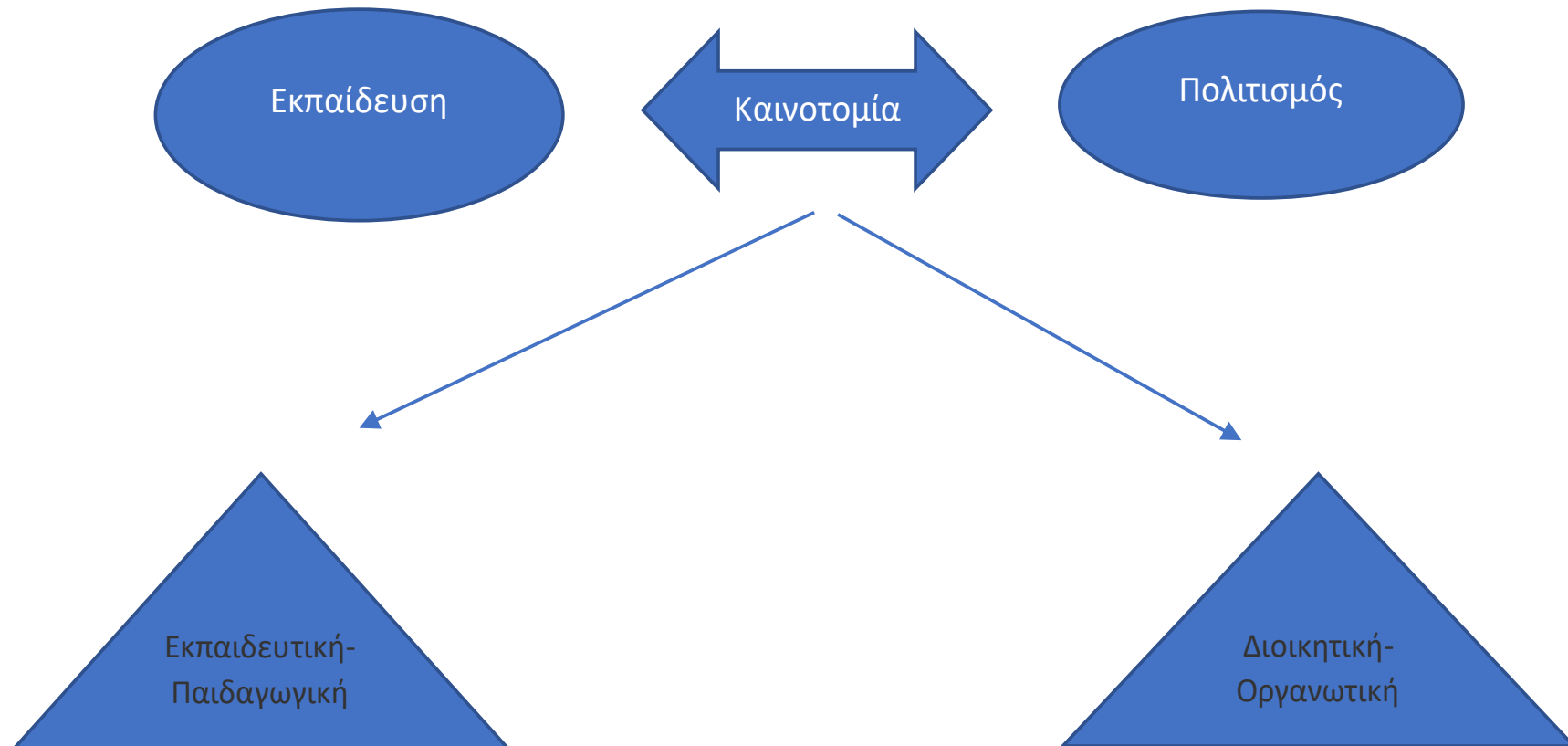
Εκπαίδευση & Πολιτισμός
στον 21ο αιώνα

13-14 Μαΐου
2023

Εκπαιδευτική έρευνα και καινοτόμες διδακτικές πρακτικές του Πολιτισμού στην Εκπαίδευση
Ιωακειμίδης Παναγιώτης
ioakimidisp@yahoo.gr

Σκοπός: 2 Αλληλένδετοι Κλάδοι

Εκπαιδευτική Καινοτομία

- την αλλαγή αρχών και πεποιθήσεων,
- την εφαρμογή νέων διδακτικών προσεγγίσεων
- και την αξιοποίηση νέων διδακτικών μέσων.

Τα τελευταία χρόνια, σε αρκετά εκπαιδευτικά συστήματα των χωρών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εισήχθησαν, εφαρμόστηκαν και αξιολογήθηκαν Καινοτόμα Προγράμματα, τα οποία στόχευαν αφενός στην αλλαγή των διαδικασιών μάθησης, ώστε από απομνημονευτική – ατομική να γίνει διερευνητική – ομαδοσυνεργατική και να προσεγγίζει τη γνώση ολιστικά, αφετέρου στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και στην καλλιέργεια θετικών στάσεων και συμπεριφορών των μαθητών.

Τα είδη της καινοτομίας σε επίπεδο σχολικής μονάδας είναι τα ακόλουθα (Βασιλάκη, 2012)

- Η Εκπαιδευτική-παιδαγωγική καινοτομία στο αναλυτικό πρόγραμμα: Η εισαγωγή νέων ιδεών συνδέεται με αλλαγές στις διδακτικές μεθόδους, στις μεθόδους αξιολόγησης και τα μέσα διδασκαλίας.
- Η Διοικητική-οργανωτική: Αφορά την εκτέλεση καινούριων μεθόδων οργάνωσης και διοίκησης του σχολικού οργανισμού και πιο συγκεκριμένα πρόκειται για αλλαγές που σχετίζονται με τις εργασιακές σχέσεις των δασκάλων και τις σχέσεις αυτών με τους μαθητές.
- Η Καινοτομία στο σχολικό κλίμα και στις ανθρώπινες σχέσεις: Αφορά το κλίμα που επικρατεί μέσα στο σχολικό περιβάλλον, δηλαδή τα εσωτερικά χαρακτηριστικά που διαφοροποιούν ένα σχολείο από το άλλο και σαφώς επιδρούν στη συμπεριφορά των ανθρώπων του σχολείου. Ακόμη, οι εκπαιδευτικές καινοτομίες αφορούν δύο άξονες: τις καινοτόμες παιδαγωγικές προσεγγίσεις και τις καινοτόμες χρήσεις εκπαιδευτικών ή τεχνολογικών μέσων.

Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και Καινοτομία

Στα σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν καθιερωθεί με τη μορφή των παράλληλων δράσεων, δύο μεγάλες ομάδες καινοτόμων εκπαιδευτικών προγραμμάτων:

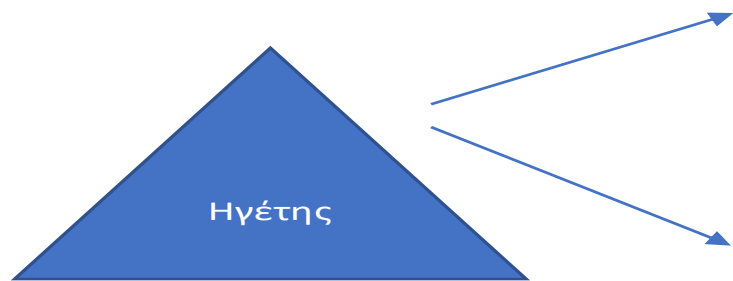
- Διεπιστημονικά προγράμματα, όπως είναι η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, η Αγωγή Υγείας, Πολιτιστικά Θέματα, Μαθητικοί Καλλιτεχνικοί Αγώνες, Αγωγή Σταδιοδρομίας και Επιχειρηματικότητα των Νέων κ.α.
- Ευρωπαϊκά προγράμματα που υποστηρίζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως Comenius, e-Twinning, Teachers4Europe κ.α.

Με την εισαγωγή των Καινοτόμων Προγραμμάτων επιδιώκεται

- η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών σε θέματα Περιβάλλοντος και Υγείας, η καλλιέργεια αξιών, θετικών στάσεων και συμπεριφορών για την προστασία του περιβάλλοντος και την ποιότητα ζωής, η ανάδειξη και προώθηση στοιχείων του πολιτισμού και η σύνδεση της παιδείας με τις τέχνες και
- η εξοικείωση των εκπαιδευτικών με σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης και η αναβάθμιση του διδακτικού έργου και του ρόλου τους.

Με τον όρο «Καινοτόμα Προγράμματα» εννοούνται τα προγράμματα όπως η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, η Αγωγή Υγείας, τα **Πολιτισμικά Θέματα**, οι Πανελλήνιοι Καλλιτεχνικοί Μαθητικοί Αγώνες, η Αγωγή Σταδιοδρομίας, τα Ευρωπαϊκά Εκπαιδευτικά Προγράμματα, τα Πειραματικά Προγράμματα Εκπαίδευσης, τα Πιλοτικά Ολοήμερα Σχολεία, η Ευέλικτη Ζώνη και οι Νέες Τεχνολογίες.

Ο ρόλος της ηγεσίας στην προώθηση καινοτομιών

Για να μπορέσει ένας ηγέτης να οδηγήσει αποτελεσματικά τον μετασχηματισμό στον οργανισμό του, πρέπει να έχει ισχυρή αντίληψη της έννοιας της καινοτομίας και να διαθέτει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να τη μεταφράσει σε απτούς στόχους και σχέδια.

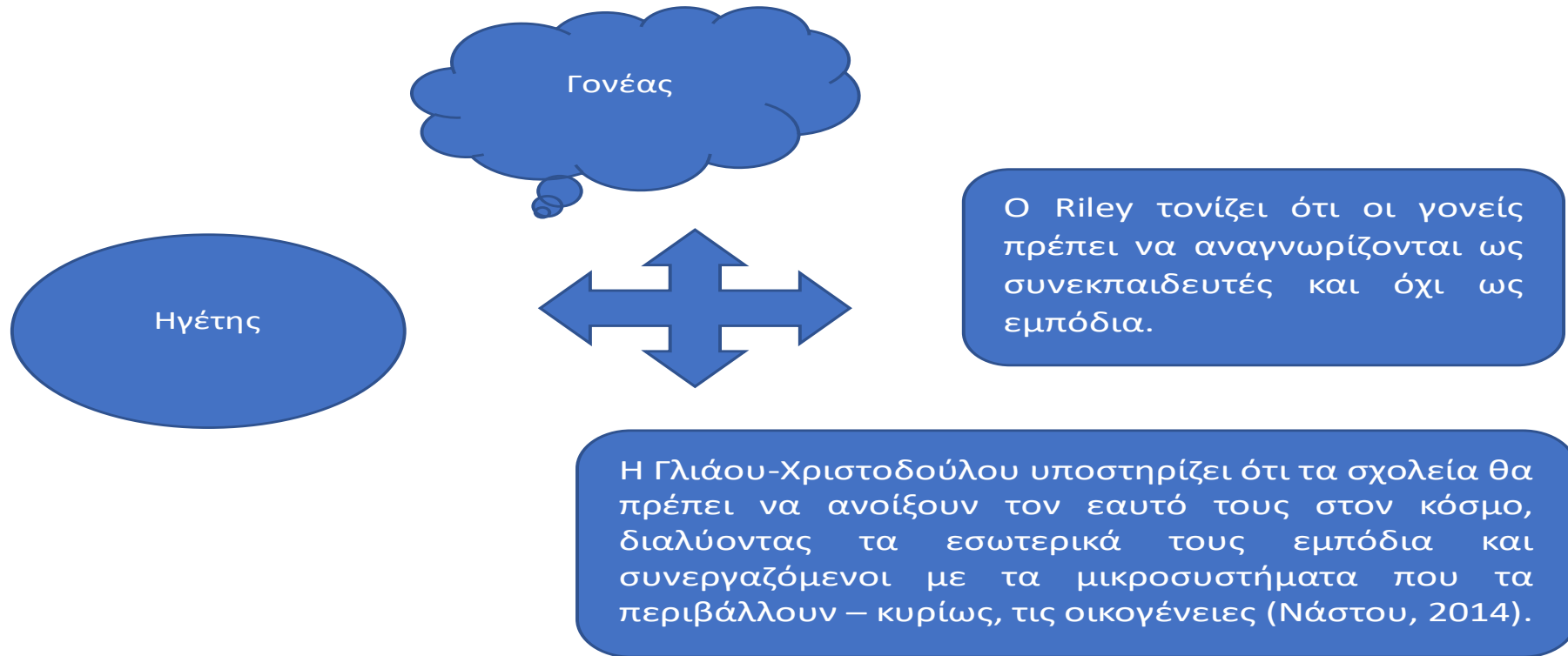
Πρέπει επίσης να εμπλακούν **όλα τα μέλη** της σχολικής κοινότητας στον καθορισμό ενός κοινού οράματος και στόχων, ενισχύοντας τα κίνητρα για τον κοινό σκοπό τους και αναγνωρίζοντας ότι τα αρχικά σχέδια αντιμετωπίζουν συχνά προκλήσεις κατά την εφαρμογή.

Χαρακτηριστικά του Ηγέτη

Οι καινοτόμοι ηγέτες, πρέπει να είναι πρόθυμοι να αναλάβουν ρίσκα και να εισαγάγουν νέες ιδέες στα σχολεία τους, ενώ παράλληλα λειτουργούν ως μέντορες και οδηγοί κατά τη διαδικασία υλοποίησης. Πρέπει να ενθαρρύνουν επικοινωνιακές συμπεριφορές και να αποτρέπουν τις αρνητικές, όπως το άγχος ή την απογοήτευση. Για να πετύχουν, θα πρέπει να διαθέτουν ιδιότητες όπως τόλμη, αποφασιστικότητα και ικανότητα να εκμεταλλεύονται ευκαιρίες που διευκολύνουν την καινοτομία.

Για να ανταποκριθεί σε αυτές τις προσδοκίες, ένας ηγέτης πρέπει να έχει γνήσιο ενδιαφέρον για τη θέση, να διαθέτει βασικές ηγετικές δεξιότητες, όπως διοικητική εμπειρία, επιστημονική κατάρτιση και ικανότητα να σχεδιάζει και να εφαρμόζει σχέδια και προγράμματα, καθώς και να επικοινωνεί αποτελεσματικά και να συνεργάζεται (Βασιλάκη, 2012).

Ο ρόλος του γονέα

Η σχέση Δασκάλου - Γονέα

Πρόσφατες μελέτες δείχνουν ότι η σχέση μεταξύ δασκάλων και γονέων επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από παράγοντες όπως το **πολιτιστικό** και **περιβαλλοντικό** υπόβαθρο, η **κοινωνικοοικονομική** κατάσταση, το **επίπεδο εκπαίδευσης** και οι **τεχνολογικές εξελίξεις**. Πρόσθετοι παράγοντες περιλαμβάνουν πιέσεις που σχετίζονται με την εργασία, αλλαγές στις οικογενειακές δομές, παραδοσιακές αντιλήψεις για τους ρόλους των γονέων και των δασκάλων και τα στυλ επικοινωνίας, τα οποία μπορούν να διαμορφώσουν τις προσδοκίες και τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας.

Η εισαγωγή της καινοτομίας σε ένα σχολείο απαιτεί **ατμόσφαιρα συνεργασίας**. Η συνεργασία μεταξύ των οικογενειών και του σχολείου είναι το κλειδί για την προώθηση ενός καινοτόμου κλίματος.

Με την ανταλλαγή ιδεών και τη συνεργασία, μπορούν να σφυρηλατηθούν συνεργασίες.

Εσωτερικά εμπόδια στην Καινοτομία

- κακή επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ γονέων και σχολείου,
- το αρνητικό σχολικό κλίμα ή η έλλειψη επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών μπορεί να εμποδίσουν την πρόοδο,
- η αστάθεια του προσωπικού,
- η ανεπαρκής κατανομή πόρων,
- και η έλλειψη ευκαιριών επαγγελματικής ανάπτυξης μπορούν επίσης να εμποδίσουν τις προσπάθειες καινοτομίας.

Επιπλέον, η αποτυχία σύνδεσης καινοτόμων προσεγγίσεων με προκλήσεις σε επίπεδο οργανισμού μπορεί να περιπλέξει περαιτέρω την εφαρμογή στις σχολικές μονάδες (Μπελικάϊδης, 2011).

Προτάσεις

- Η κύρια προτεραιότητα είναι η ανανέωση του προγράμματος σπουδών.
- Ακολουθεί η φυσική διάταξη και ο προγραμματισμός των Αναλυτικών και Ωρολογιακών Προγραμμάτων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Οι στόχοι των Καινοτόμων Προγραμμάτων περιλαμβάνουν την ενημέρωση των θεματικών ενότητων ώστε να περιλαμβάνουν νέες θεματικές ενότητες, την επανάσταση στη διδακτική διαδικασία, την προώθηση καινοτόμων προσεγγίσεων στη μάθηση (όπως η ομαδική εργασία και η βιωματική διδασκαλία) και η αναβάθμιση του ρόλου των εκπαιδευτών.

Συμπεράσματα

Η λειτουργική διεισδυτικότητα και η βιωσιμότητα των Καινοτόμων Προγραμμάτων συνάδουν με την εννοιολογική μεταστροφή στον δημόσιο λόγο του όρου «ποιότητα της εκπαίδευσης», σύμφωνα με την οποία ποιοτική χαρακτηρίζεται η εκπαίδευση που προετοιμάζει το άτομο να μαθαίνει πώς να μαθαίνει και να διαχειρίζεται την πληροφορία και τις προσωπικές σχέσεις, να προσαρμόζεται δια βίου σε μια κοινωνία διαρκώς μεταβαλλόμενη, να καινοτομεί και να παράγει.

Οι εκπαιδευτικοί ανθρώπινοι παράγοντες διαφαίνεται να προσδίδουν καταλυτικό ρόλο στην έννοια της καινοτομίας και να τη θεωρούν απαραίτητη προϋπόθεση για τον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης και της εκπαιδευτικής πολιτικής. Για τον λόγο αυτό, οι εκπαιδευτικοί παράγοντες θεωρούν απαραίτητη την εφαρμογή των Καινοτόμων Προγραμμάτων και επισημαίνουν τις ελλείψεις και τις αντιθέσεις μεταξύ της παιδαγωγικής στήριξης και της αδυναμίας ενσωμάτωσής τους στην καθημερινή διδακτική πράξη.